

CHP'nin Dönüşümünde ve Seçim Başarısında Parti Örgütlerinin Rolü

AYTUĞ ŞAŞMAZ

Hazırlayan

Aytuğ Şaşmaz

Siyaset bilimci. Doktora derecesini 2021 yılında Ortadođu'da laik partiler üzerine yazdığı tez ile Harvard Üniversitesi'nden aldı. Őu an Stanford Üniversitesi Demokrasi, Kalkınma ve Hukukun Üstünlüğü Merkezi'nde doktora sonrası araştırma çalışmalarını sürdürüyor. Ağustos 2022'den itibaren Bryn Mawr College'da yardımcı doçent olarak çalışmaya başlayacak. Araştırmaları ve diğer çalışmaları hakkında bilgiye aytugsasmaz.com internet sitesinden ulaşılabilir.

Nisan 2022

Bu çalışmada belirtilen görüşler, bütünüyle yazara aittir. TÜSES'in görüşlerini yansıtmamaktadır.

İçindekiler

1	Yol Ayrımında CHP	4
2	Parti Örgütleri Neden Önemli?.....	5
3	Örgüt Dinamiklerini Anlamak İçin Adaylarla Anket	6
4	Anketin Metodolojisi.....	7
5	Bulgular: AKP ile Karşılaştırma İçinde CHP'nin Örgüt Dinamikleri.....	7
6	CHP Örgütleri Örgütsel Kenetlenme Sağlamakta Neden Zorlanıyor?.....	9
7	Sonuç Yerine.....	12

CHP'nin Dönüşümünde ve Seçim Başarısında Parti Örgütlerinin Rolü

1 Yol Ayrımında CHP

Türkiye'de demokrasinin yeniden tesis edilmesi için 2023 seçimlerini muhalefetin kazanması bir gereklilik. Muhalefetin en büyük, en çok oy alan ve lider partisi konumundaki Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) performansı, sonuçların en belirleyici etmenlerinden biri olacak. İktidarın başarısızlıkları ya da ittifak siyaseti, CHP'nin ve muhalefetin bu seçimlerden başarıyla çıkabilmesi için yeterli olmayacak. Tatminkar bir başarı için, Kemal Kılıçdaroğlu'nun genel başkan seçilmesiyle başlayan ve son yıllarda hızlanan dönüşümleri nihayete erdirmek, daha da önemlisi bu dönüşümlerin sonucunda ortaya çıkan yeni parti kimliğini seçmenlere etkili ve sürekli bir şekilde aktarabilmek gerekecek.

CHP'nin dönüşümünün hangi alanlara yoğunlaşması gerektiği konusunda farklı fikirler var. Parti içinde farklı gruplar ve liderler, farklı dönüşüm alanlarını vurgulayageldi. Örneğin Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu, göreve geldiğinden bu yana partinin 'sert laikçilik' kimliğini yumuşatmaya ve muhafazakar, hatta İslamcı, seçmenlere ulaşmaya yönelik hamleler yapmaya çalıştı. Bu stratejiyle bağlantılı olarak son yıllarda Kılıçdaroğlu, ittifak siyasetine ağırlık verdi. Milliyetçi ve İslamcı gelenekten gelen partilerle kurulan ittifaklar, Kılıçdaroğlu'nun partinin dönüşümüne ilişkin iki hedefine aynı anda hizmet eder nitelikte: Bir yandan sağcı seçmenlere CHP'den korkmamaları gerektiği mesajı veriliyor. Aynı zamanda, parti, stratejik ittifaklara liderlik edebilen, ülkenin çıkarlarını partinin çıkarlarının önüne koyan bir 'birleştirici güç' olarak konumlandırılıyor.

CHP'nin halen büyük ölçüde dışında kalan liberal ve demokrat bir kesim, CHP'nin Kürtler'e ilişkin politikaları, kadın hakları, LGBT politikaları ve göçmenlerin entegrasyonu konusunda özgürlükçü tutumları benimsemesini ve bu tutuma uygun politikaları hayata geçirmesini bekliyor.

Son olarak ve belki de en önemlisi, CHP'nin kendisini Türkiye'nin sorunlarını çözebilecek, yetkin lider ve kadrolara sahip bir organizasyon olarak konumlandırması. 2019 seçimlerinde İstanbul ve Ankara belediye başkanlıklarının kazanılması ve bu belediyelerde başkanların olumlu bir performans sergilemeleri, CHP'nin 'ülkeyi yönetebilir' bir parti olarak görülmesine elbette büyük katkı sundu. Ancak içinde bulunduğumuz ekonomik kriz ve dış

politika krizi ortamında, CHP'nin yönetme ehliyetine sahip bir parti olduğunu, seçildiği takdirde ülke ekonomisini düzlüğe çıkaracağını ve çeşitli dış politika krizlerini doğru yöneteceğini sürekli olarak yeniden kanıtlaması gerekiyor. Bunun en iyi yolu da kamuoyuna yeni politika önerileri sunmak ve daha önemlisi bu politikaları uygulayacak kadroları tanıtmak.

2 Parti Örgütleri Neden Önemli?

Görüldüğü gibi, CHP'nin nihayete erdirmesi ve netleştirmesi gereken çok sayıda farklı dönüşüm var. Ancak daha önemlisi, bu dönüşümlerin ve ortaya çıkmakta olan yeni parti kimliğinin seçmenlere aktarılıp aktarılamadığı. Bu noktada parti örgütleri devreye giriyor. Parti örgütleri, hem bu dönüşümlerin, özellikle de 'yönetebilir parti' kimliğinin, vücut bulmuş hali olmalı hem de bu dönüşümleri topluma ve seçmenlere sürekli ve etkili bir şekilde anlatabilmeli.

Kitle iletişim araçlarının çeşitlendiği, liderlerin seçmenlere sosyal medya aracılığıyla doğrudan ulaşabildiği günümüzde parti örgütlerinin çalışmalarının çok da önemli olmadığı iddia edilebilir. Ancak tüm kitlesel iletişim araçları, özellikle de Türkiye'nin içinde olduğu otoriter dönemde, çeşitli sınırlılıklara sahip. Örgüt yoluyla seçmenle doğrudan ilişki kurmak, seçmeni partinin dönüştüğüne ikna etmek ve iktidar değişimine yönelik toplumsal bir heyecan uyandırmak için elzem.

Ancak CHP örgütlerinin seçmenle doğrudan ilişki kurmak konusunda (son yıllarda yaşanan dönüşüme rağmen) azımsanmayacak sorunlar yaşadığı bir gerçek. 2019 seçimlerinden hemen önce 50 farklı ilçede 2500 seçmenle yaptığımız ankette seçmenlere CHP ve AKP'nin çalışmalarına rastlayıp rastlamadıklarını sorduk. Seçmenlerin %26'sı CHP'nin ev ya da esnaf ziyaretlerine denk geldiklerini belirtirken, bu oran AKP için %38 idi. Partililerin yardım faaliyetlerine denk gelme oranı ise CHP için %27, AKP için ise %45 olarak ölçüldü. Elbette AKP'nin devlet imkanlarından yararlanması, özellikle yardım faaliyetlerindeki gözlemlenen farkta etkili. Ancak CHP örgütlerinin etkinliklerini artırmadığı ve seçmenle doğrudan bağlantılar kurmadığı bir senaryoda muhalefetin bir bütün olarak ve CHP'nin bir parti olarak güçlü bir seçim başarısı kazanma olasılığı düşük.

Nisan 2022 itibarıyla, ekonomik krizin derinleştiği, muhalefette ise ittifak çalışmalarının arttığı bir dönemden geçiyoruz. Siyasi gözlemciler, muhalefet partilerinin çabalarının toplumda heyecan yaratmakta sorun yaşadığını ve özellikle sistem tartışmalarının ve ittifak oluşumlarının henüz bir karşılık bulmadığını iddia ediyor. Tam da bu noktada parti örgütlerinin devreye girmesi (ve seçime kadar sürekli olarak devrede kalması) önemli. Parti örgütleri, genel merkezden gelecek stratejiler ve materyaller doğrultusunda, CHP'nin geçirdiği dönüşümü ve iktidara gelirse nelerin değişeceğini seçmenlere sürekli olarak anlatmalı.

Parti örgütlerinin seçmenlere yönelik etkili çalışmalar yapmalarının ön koşullarından biri, örgütsel kenetlenme ve uyum. Örgüt içi kenetlenme, parti örgütünü oluşturan çeşitli küçük sosyal grupların birbirleriyle uyum içinde olması ve etkili biçimde çalışabilmesi anlamına geliyor. CHP gibi büyük partilerde, üyeler genellikle bir sosyal grubun içinde partiye katılıyorlar. Hemşeri dernekleri, lise ya da üniversiteden aktivist arkadaş grupları, bir STK ya da sendika içinde bir araya gelmiş kişiler, bir mahalleden birbirini tanıyan bir komşu grubu, parti içinde etkin olan deneyimli bir partinin önderliğinde partiye katılan küçük gruplar, bu gruplara örnek olarak verilebilir. Partiye bir grup içerisinde değil de, kendi inisiyatifleriyle katılan kişiler bile bir süre sonra bir gruba katılma ihtiyacı hissediyorlar, çünkü parti içinde güç kazanmanın ön koşullarından biri bir gruba birlikte hareket etmek. Bu küçük gruplar arasında sert sınırlar yerine geçişkenlik olması ve grupların birlikte etkin biçimde çalışabilmesi, örgütsel birlik ve kenetlenme için elzem.

Partide birlik, kenetlenme ve uyum sağlanmasının seçmenlere yönelik çalışmalar ve seçmenlerde yaratacağı algıyla ilgili siyaset bilimi literatüründe çeşitli bulgular var.¹ Ben de, bu çalışmalar ışığında, Harvard Üniversitesi'ndeki doktora tezimin bir bölümünde, 2019 yerel seçimlerinden önce CHP ve AKP parti örgütlerindeki dinamikleri ve örgütsel kenetlenme olgusunu inceledim. Örgüt dinamikleri hakkında genellenebilir ve karşılaştırmalı çıkarımlar yapabilmek için, iki partinin belediye meclis adaylarıyla kapsamlı bir anket yaptım. CHP örgütlerindeki dinamikleri daha yakından anlamak için İstanbul'un üç ilçesinde parti yöneticileri ve adaylarla derinlemesine görüşmeler ve toplantı gözlemleri gerçekleştirdim. Bu yazının geri kalan kısmında bu anketten ve saha araştırmasından damıttığım bazı bilgi ve çıkarımları sunuyorum.

3 Örgüt Dinamiklerini Anlamak İçin Adaylarla Anket

CHP örgütlerindeki dinamikleri anlamak ve AKP ile karşılaştırmak için 2019 yerel seçimlerinden hemen önce iki partinin ilçe belediye meclis adaylarıyla kapsamlı bir anket gerçekleştirdim.

Türkiye'de yerel seçimlerde adaylar, genellikle partide uzun zamandır aktif olarak çalışan üyeler arasından seçiliyor. Bu üyeler, partinin seçim çalışmalarına katılmış, parti içi seçimlerde yarışmış, çeşitli komisyon ve kurullarda görev yapmış parti aktivistleri (diğer bir deyişle, 'partici'). Parti örgütünü ve işleyişini en iyi tanıyan kişiler oldukları için örgüt dinamikleri hakkında en iyi bilgileri onlardan almak mümkün.

Adaylar aynı zamanda partinin temsilcisi olarak da seçilmiş insanlar. Parti içindeki yarışın kazananları oldukları için, adaylık için seçilmeyen diğer parti aktivistlerine kıyasla, partileri hakkında daha olumlu şeyler söyleyebilecekleri varsayabiliriz. Ancak bu çalışmada iki parti

---

¹ Örnek olarak bkz. (1) Boucek, Françoise. 2009. "Rethinking Factionalism: Typologies, Intra-Party Dynamics and Three Faces of Factionalism." *Party Politics* 15(4): 455–85. (2) Clark, Michael. 2009. "Valence and Electoral Outcomes in Western Europe, 1976–1998." *Electoral Studies* 28(1): 111–22. (3) Nellis, Gareth. 2017. "The Fight Within: Intra-Party Factionalism and Incumbency Spillovers in India." . Unpublished manuscript. <http://www.garethnellis.com/wp-content/uploads/2015/09/The-Fight-Within-2016d.pdf>.

arasında ve iki partinin de adaylarından alınan görüşler ışığında karşılaştırma yapıyorum. Dolayısıyla, adayların parti dinamiklerine dair olumlu yönde görüş bildirme eğilimi, yöntemsel bir sorun oluşturmuyor.

2019 yerel seçimleri, CHP'nin son yıllarda en başarılı olduğu seçimlerden biriydi. Aday seçimleri sırasında birçok örgütte ve genel merkezde ihtilaflar yaşanmış olsa da,² kampanya sırasında parti örgütü (önceki seçimlere kıyasla) etkili bir şekilde çalıştı. Özellikle büyükşehir belediye başkanlığı seçimlerinde önemli kazanımlar elde edildi. Dolayısıyla 2019 seçimlerinden önce yapılan bir aday anketi, CHP örgütünün son yıllardaki en olumlu portrelerinden birini sunacaktır.

4 Anketin Metodolojisi

Partilerin adaylarını daha yakından tanımak, örgüt dinamikleri hakkında görüşlerini toplamak ve bunları birbiriyle karşılaştırmak için 19 ilde³ yer alan 23 ilçede, toplam 343 AKP ve CHP üyesi adayla bir anket gerçekleştirdim. Anketin saha çalışması, yerel seçimlerin hemen öncesinde (Mart 2019), SAM Araştırma ve Danışmanlık şirketi tarafından gerçekleştirildi. Ankette yer alacak ilçeler ve adaylar, rassal yöntemlerle belirlendi.

Örgüt hakkında görüş aldığımız adayların seçilme şanslarının benzer olması önemliydi, çünkü adayların listede hangi sıraya kondukları ve seçilme olasılıkları partileri hakkındaki görüşlerini etkileyebilirdi. Bu nedenle, iki partiden de benzer seçilme şanslarına sahip adayların ankete dahil edilmesine çalışıldı. Ayrıca, bir sonraki bölümde sunulacak analizlerin tamamında, adayın seçilme şansının olası etkisi, istatistiki yöntemlerle arındırıldı.

Anket, tablet bilgisayarlar eşliğinde gerçekleşti. Çoğu zaman anketörler, adaylara tablet bilgisayarı verdi ve veri toplama süreci anketörün dahli olmadan gerçekleşti. Bu yöntem sayesinde aday için daha mahrem bir ortamın oluştuğu ve adaydan daha dürüst görüşlerin toplandığı iddia edilebilir.⁴

5 Bulgular: AKP ile Karşılaştırma İçinde CHP'nin Örgüt Dinamikleri

Ankette, adaylara parti içindeki örgütsel dinamikler hakkında çeşitli ifadeler sunuldu ve bu ifadelere katılıp katılmadıklarını belirtmeleri talep edildi. Soru ifadeleri, örgütsel psikoloji disipliniinde yaygın olarak kullanılan çeşitli ölçeklerin siyasi parti bağlamına uyarlanmasıyla

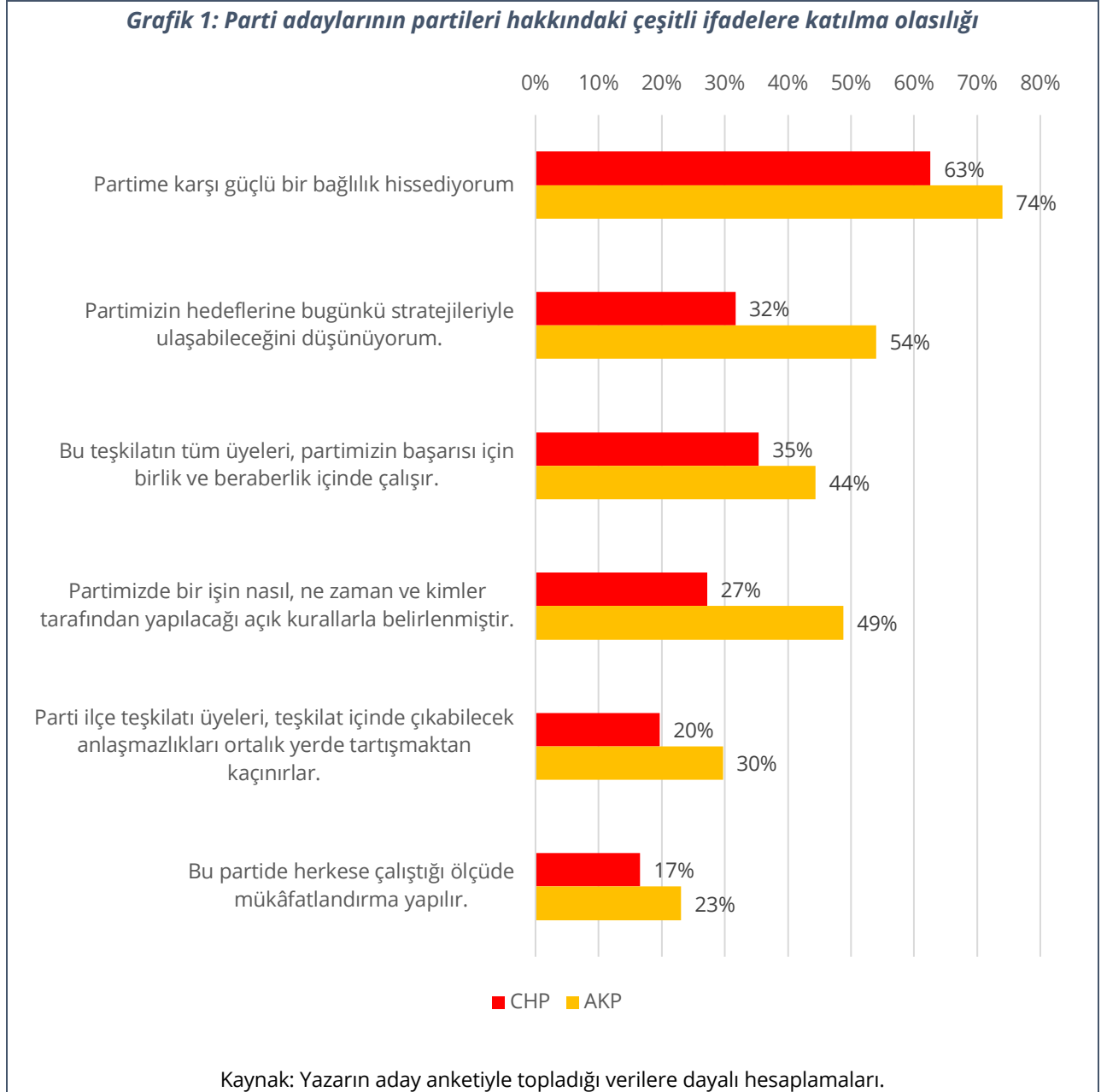
² Bu sorunlar arasında en görünür olanlardan biri, İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun Bakırköy ve Maltepe belediye başkanı adaylarına güçlü itirazı ve bu itirazlar sonucunda il başkanlığından kısa süreliğine istifa etmiş olmasıydı.

³ Bu iller Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Bursa, Diyarbakır, Düzce, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Samsun ve Trabzon'dur.

⁴ Anketin soru kağıdına ve daha ayrıntılı bilgiye <https://aytuksasmaz.com/data/> internet sayfasından erişilebilir.

oluşturuldu. Bu süreçte örgütsel psikoloji alanında uzman bir bilim insanıyla birlikte çalıştık.⁵

Bu ifadelere CHP adaylarının verdiği yanıtlarla AKP adaylarının verdiği yanıtlar arasındaki farkları istatistiki yöntemlerle analiz ettim. İstatistiki yöntemler, ilçelerin ve seçilme şanslarının adayların görüşleri üzerindeki olası etkilerini arındırmamı sağladı. Dolayısıyla aşağıdaki grafikte yer alan karşılaştırmalar, iki partinin benzer ilçelerden gelen ve benzer seçilme şanslarına sahip adaylarının yaptıkları değerlendirmelerin ortalamalarını yansıtıyor.

⁵ Koç Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde doktora çalışmalarını sürdüren Muaz Özcan.

Grafik 1'de görülebileceği gibi, örgütsel dinamiklere ilişkin *tüm* ifadelerde CHP adaylarının kendi partilerine ilişkin değerlendirmeleri AKP adaylarının kendi partilerine ilişkin değerlendirmelerinden daha kötü. CHP adaylarının perspektifiyle bakıldığında, özellikle üç alanda partinin bir dezavantajla karşı karşıya olduğu görülüyor. Birincisi, CHP adaylarının partilerinin hedef ve stratejilerine olan görece inançsızlığı. "Partimizin hedeflerine bugünkü stratejileriyle ulaşabileceğini düşünüyorum" ifadesine güçlü bir şekilde katılma olasılığı, CHP adayları arasında tam 22 yüzde-puan daha düşük. Yerel düzeydeki adayların, partilerinin hedef ve politikalarını anlatmaktan birinci derece sorumlu olduğunu düşündüğümüzde, genel merkezin bu sorunu ivedilikle ele alması gerekiyor.

İkincisi, parti örgütleri içindeki sorumluluk dağılımının belirsizliği. CHP adaylarının 'Partimizde bir işin nasıl yapılacağı açık kurallarla belirlenmiştir' ifadesine güçlü bir şekilde katılma olasılığı tam 22 yüzde-puan daha düşük. Ayrıca adayların teşkilat üyelerinin birlik-beraberlik içinde çalışma, birbirlerine yardımcı olma ve aralarındaki sorunları etkili bir biçimde çözebilme eğilimine ilişkin değerlendirmeleri de CHP adayları arasında daha zayıf.

Örgütsel kenetlenme ve uyum içinde çalışma deneyiminin en önemli veçhelerinden biri, örgütün hakkaniyetine duyulan güven. Ancak bu veçhede de CHP adaylarının partilerine ilişkin değerlendirmeleri AKP adaylarının değerlendirmelerine göre daha zayıf. CHP adaylarının 'Bu partide herkese çalıştığı ölçüde mükafatlandırma yaolılır' ifadesine katılma olasılığı ortalama 6 yüzde-puan daha düşük.

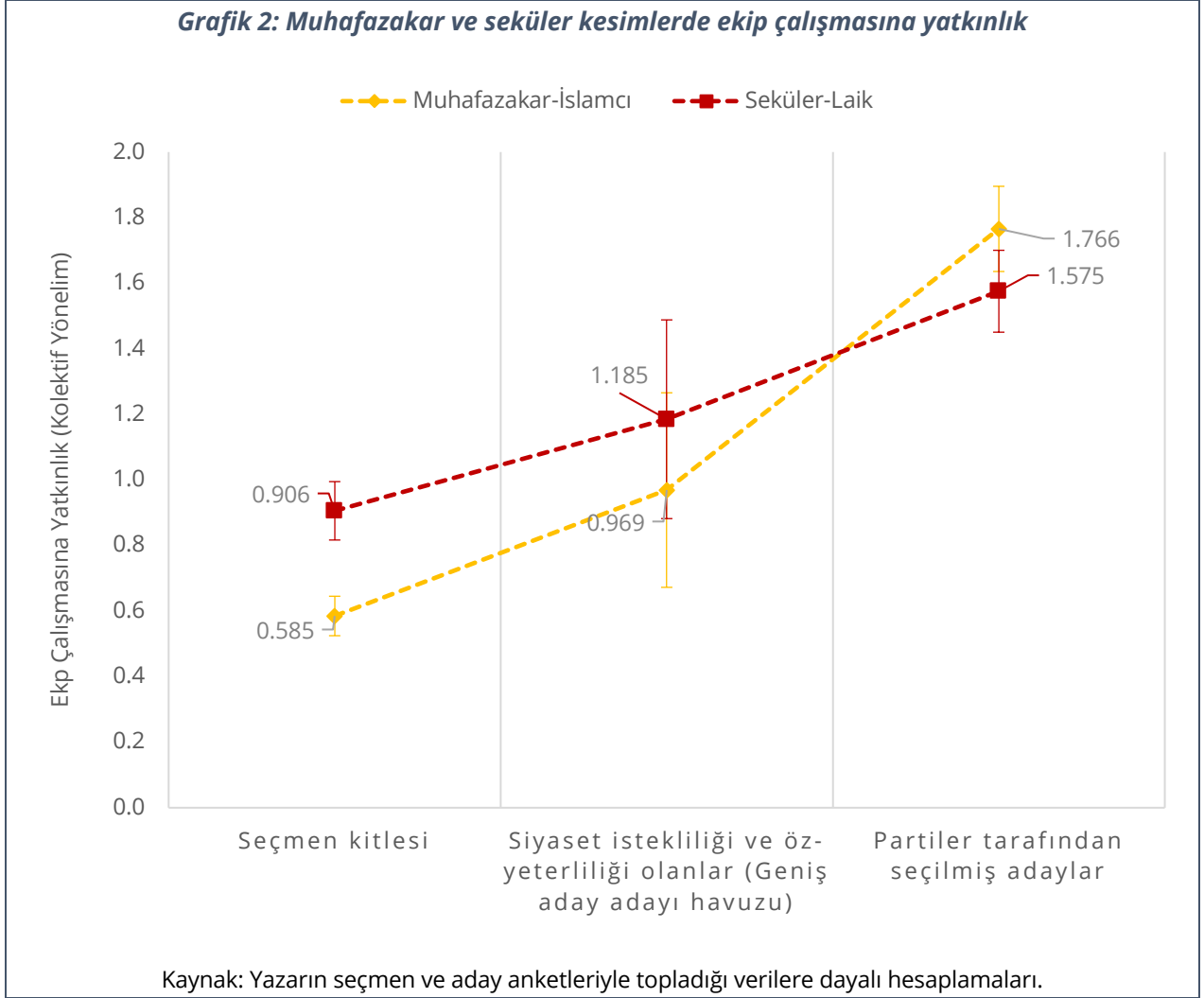
6 CHP Örgütleri Örgütsel Kenetlenme Sağlamakta Neden Zorlanıyor?

Örgütsel kenetlenme (diğer bir deyişle örgüt üyelerinin ve örgüt içindeki küçük grupların birbiriyle uyum içinde çalışması) parti faaliyetlerinin etkisini artıran ve aynı zamanda partinin 'sorun çözücü' imajına büyük katkıda bulunan, önemli bir etmen. Ancak bir önceki bölümde sunulan sonuçlar CHP'nin örgüt dinamiklerini iyileştirmede ve örgütsel kenetlenme sağlamada, önemli kazanımlarla çıktığı 2019 seçimlerinde bile, yapısal bir dezavantajla karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Bu dezavantajın nedenleri neler olabilir?

Bu durumu tek bir nedenle açıklamak neredeyse imkansız. Bu nedenle hem anket verilerine hem de doktora tezim için yaptığım görüşme ve gözlemlere dayanarak, CHP'nin geçtiğimiz dönemlerde örgütsel kenetlenme sağlamakta zorlanmasına ilişkin iki neden öne süreceğim.

Bunların birincisi, Türkiye'de kimlerin 'partici' olduğuna dair. Yukarıda bahsettiğim aday anketiyle eşzamanlı olarak ve aynı ilçeleri kapsayacak şekilde bir de hanehalkı anketi gerçekleştirdim. Aynı zamanda ve aynı yerlerde gerçekleştirilen anketler, aday olan ve olmayan kişileri karşılaştırabilmemi sağladı. Bu karşılaştırmalar, Türkiye'de seküler kesim içinde kolektif yönelim ve ekip çalışmasına yatkınlığın (muhafazakar-İslamcı kesime göre) ortalama olarak daha yüksek olduğunu gösteriyor. Buna rağmen, CHP adayları içinde ekip

çalışmasına olan ortalama yatkınlık AKP adaylarına göre daha düşük. Ekip çalışmasına yatkınlığın ortalama olarak daha düşük olduğu bir organizasyon içinde kenetlenme ve örgütsel uyum yakalamak doğal olarak daha güç.

Örgütsel kenetlenme ve uyum yakalamakta zorlanmanın ikinci sebebi ise CHP örgütleri içinde yıllardan beri oturagelmış seçim dinamikleri. CHP'de normal şartlarda her iki yılda bir mahallelerden başlayarak, ilçelerde, illerde ve son olarak ulusal düzeyde seçimler gerçekleştiriliyor. Mahalle seçimlerinde, o mahalleyi ilçe kongresinde temsil edecek delege adayları listeler halinde yarışıyor. Genellikle mahalle üyelerine hakim olan ve parti içinde 'kanaat önderi' diye bilinen eski üyelerin pazarlıklar sonucu oluşturduğu iki liste bu seçimlerde yarışıyor. Mahalle seçimleri, en çok oyu alanın her şeyi kazandığı (*winner-take-all*) seçimler. Bir liste en çok oyu *bir oy farkla bile* alırsa o listede bulunan tüm adaylar ilçe delegesi olup ilçe seçimlerinde oy kullanma hakkı elde ediyorlar. Diğer listede bulunan adayların hiçbiri ise kazanamamış oluyor.

Mahalle seçimleri 4-5 hafta sonuna yayılacak bir biçimde devam ederken, kanaat önderleri ve onların etrafındaki 'ekip'ler arasında pazarlıklar gerçekleştiriliyor. Bu pazarlıkların konusu genellikle ilçe yönetiminde kimin kaç sandalye sahibi olacağı, il kongresine kimin kaç delegeyle katılacağı ve varsa bir sonraki yerel seçimlerdeki adaylıklar. Ekipler arasında ilçe seçimine yönelik olarak, partiler arasında 'yapı' olarak tabir edilen ittifaklar da bu süreçte oluşuyor.

İlçe örgütleri içinde seçim dönemlerinde oluşan bu 'yapı'ların püf noktası, kazanabilecek durumdaki en küçük koalisyonu kurabilmek. İlçe yönetimini kazanmak isteyen ekipler, olabilecek **en az sayıda** ekiple bir araya gelmeyi tercih ediyorlar. 'Yapı' olarak tabir edilen ittifakın kazanabilecek durumda olup da olabilecek en küçük şekilde dizayn edilmesi, ekiplerin yönetim kurulu üyesi, delege ve aday sayılarını azamileştirmesine olanak veriyor.

Bu dinamikler sonucu, ilçe seçimlerinde genellikle iki aday (ve bu iki aday etrafında bir araya gelmiş iki yapı) yarışıyor. İki aday, kıran kırana bir mücadeleye giriyor ve adaylar arasındaki oy farkı da genellikle çok düşük oluyor. Ekipler arasındaki pazarlıklar ya da ekibiyle hareket etmemeyi göze alan delege gruplarının dahil olduğu pazarlıklar ilçe kongresi gününde de devam ediyor. Bu pazarlıklar, ilçe kongre ve seçimlerinin büyük gerginlik içinde geçmesine neden oluyor.

İki yapı da olabilecek en küçük koalisyonu kurmaya çalıştığı için ve pazarlıklar da son ana kadar sürdüğü için, adaylar ve listeleri arasındaki oy farkı genellikle çok düşük oluyor. Mahalle seçimlerinde olduğu gibi ilçe seçimlerinde de kazanan aday ve liste, genellikle tüm yönetim kurulu üyeliklerini ve il delegeliklerini alıyor. Bunun nedeni seçimlerin genellikle nispi temsili kolaylaştıracak çarşaf liste yöntemiyle değil de kazananın her şeyi aldığı blok liste yöntemiyle yapılması.

Tüm bu dinamikler ve kurallar sonucunda, ilçe seçimleri genellikle örgütün tam ortadan ikiye bölünmesiyle sonuçlanıyor.⁶ Kazanan yapı iki yıl boyunca (ya da bir sonraki seçime kadar) ilçe örgütüne tamamıyla hakim hale geliyor. Kaybeden taraf ise bazı ekipleri kazanan yapıdan koparmaya ve iki yıl sonraki parti içi seçimleri kazanarak ilçe binasını yeniden kontrol etmeye odaklanarak evine dönüyor.

Sürekli olarak tekrarlanan bu seçim dinamiği, ilçe teşkilatı içinde uyum ve kenetlenme sağlamayı ciddi biçimde zorlaştırıyor. CHP'de ilçe örgütü, partiye üye kazandırmanın ve seçmene yönelik faaliyetlerin gerçekleştiği temel örgütlenme düzeyi. Diğer bir deyişle, partinin insan kaynağı genellikle ilçe örgütleri tarafından kontrol ediliyor. İlçe seviyesinde kazanan ve kaybedenin bu kadar sert çizgilerle ayrıldığı bir seçim dinamiğinin bu ölçüde oturmuş olması, parti içindeki ekiplerin birbiriyle uyum içinde çalışmasını neredeyse imkansız hale getiriyor.

---

⁶ Bazı dönemlerde bir istisna olarak parti örgütü tek bir aday etrafında toplanabiliyor. Bu genellikle yeni seçilmiş ya da gelecek seçimleri de kazanmasına garanti gözüyle bakılan bir belediye başkanının bir adayı işaret etmesi sonucu gerçekleşiyor.

7 Sonuç Yerine

CHP'nin ve muhalefetin geniş seçmen kitlelerini iktidar değişimine ikna edebilmesi ve 2023 seçimlerini kazanabilmesi için, parti örgütlerinin yapacağı çalışmalar büyük önem arz ediyor. CHP örgütlerinde öteden beri var olduğu söylenen ve örgütsel kenetlenmeye ilişkin dezavantajlar, örgütlerin yapacağı etkili çalışmalar önünde en önemli engellerden biri. Bu yazıda sunulan veriler bu dezavantajların 2019 gibi geç bir dönemde bile hala var olduğunu ve parti yönetiminin kısa vadede etkiyi kırmak ve uzun vadede dinamikleri değiştirmek üzere çeşitli önlemler alması gerektiğini ortaya koyuyor.

Bu bağlamda, kısa vadede CHP içinde ilçe-il seçimlerinin 2023 seçimleri sonrasına ertelenmiş olması olumlu bir adım. Yukarıda bahsettiğim nedenlerle, CHP'de parti içi seçimler birlik değil bölünmeler yaşanmasına neden oluyor. Şu noktada yapılması gereken, var olan ilçe ve il yönetimlerinin parti içinde birliği yakalamak yönünde teşvik edilmesi, örgütlerin parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçim çalışmalarına başlamasının sağlanması ve sürekli olarak stratejiler ve materyallerle desteklenmesidir.

Daha uzun vadede ise örgüt içinde kenetlenme önünde engel olan kuralların (örneğin mahalle ve ilçe seçimlerinde blok liste uygulaması) ivedilikle değiştirilmesi gerekmektedir. İlçe ve il örgütleri içinde kazanabilen en küçük koalisyonu değil, mümkün olan en büyük koalisyonu kuran parti yöneticilerinin teşvik edilmesine yönelik adımlar atılması da elzemdir.